Κ. Κουρουνιώτη:
Ανασκαφαί εν Τιρύνθι
Τοῦ Δρ. Χρήστου Τσουντᾶ
«Θρακικά» ΑΘ
τ. Ε' 1935
σ. 408-412

Τὸ ἔργον εἰς ἐρείπια ὑφιστάμενον προϊστορικοῦ κάστρου τῆς Βόλου, ἀνεμίχθησαν ἀρχαιολάφοι πρὸ ἑξήκοντα ἐτῶν ἐπὶ τοῦ Τσουντᾶ ἐπιστήσαντος, ὅτι πολλὰ ἐξαιρετίματα, ἅτινα εὑρίσκονται εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν πολιτικήν, ἐν χρόνῳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξελίξεις τὴν ἄλλην ἀρχαιότητα τῆς Μυκηναϊκῆς πολιτικῆς. Συγχρόνως ἐξέλαβον τὴν λάμψιν ὁ Τσουντᾶς ἀνεμφίβολον, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Κάστρου τοῦ Βόλου εἶναι ἡ ἀρχαία Παγασαί, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπῆλθον οἱ Ἀργοναῦται. Μικρὰ ἀνασκαφὴ ἐβεβαίωσε βραδύτερον, ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐφαρμόζεται ὄντως καὶ ὅλον καὶ ὅλον τὸν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας κατοικούμενον μαλακὸν κοίλωμα τῆς κοιλάδος τῶν Φερῶν, εἰς χρόνους ἀπείρους χιλιετηρίδας πρὸ τῆς ἱστορικῆς χρόνου τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τὸ ἀνώτερον τὸ ἔδαφος, ὑψηλὰ χωρὶς νὰ ἔχῃ νῆσον τοῦ πηγάζουν ὕδατα ἀπὸ τὸν Βόλον, ἐφάνη εἰς τὰ ἀνασκαφέντα ὑπὸ τοῦ Τσουντᾶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν. — Ὁ Τσουντᾶς εἶναι ὁ πρωτεργάτης τῆς μεγάλης ἀναστάσεως τῆς Θεσσαλικῆς προϊστορικῆς ἀρχαιολογίας.

Τὸ βιβλίον «Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου», ὅπερ τὸ 1908 ἐδημοσίευσε τὸ ἀποκαλυφθὲν θεσσαλικὸν ἀνάκτορον, εἶναι ἀποτέλεσμα πολλῶν ἐρευνῶν δεκετῶν, πρὸ πάντων τῆς παλαιᾶς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Τσουντᾶς εἶχε εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ἀρετὴν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ πρακτικὸν περιεχόμενον εἰς τὰς ἀλλοφύλους παραδόσεις τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὰς μυθικὰς θεωρούμενας παραδόσεις, ὅσας ἄλλοι κατεδίκαζον ἐκ τῶν προτέρων ὡς ἀνάπαιγμα ἱστορικὸν μεταγενεστέρων χρόνων καὶ ἀνεπαρκῆ πειράματα ἱστορικὰ μεταγενεστέρων χρόνων τῶν ἱστορικῶν κατεγράφοντο εἰς τοὺς μακροὺς χρόνους τῶν παραδόσεων τούτων. —

Ἀριστοκρατικὸς ὁ Τσουντᾶς εἰς τὸ βιβλίον αὐτοῦ τὰ ἄρθρα προϊόντα πολλὰ ἐξαιρετικά, ποὺ ἔφερεν εἰς φῶς ἀνασκαφαί, ἐν τῷ ἀποτελέσματα, ποὺ εἶχεν ἡ ἀνασκαφὴ χάρις εἰς τὴν ἀποδεικνυομένην αὐθυπόστατον καὶ ἀνεξάρτητον προϊστορίαν, ποὺ ἔφερεν ἡ ἐξέλιξις, ἔριν τῶν χρονολογικῶν τῶν ἀνευρεθέντων ἀντικειμένων ἀρχὴ τὰ παρίβαλε εἰς τὰ ὁμοειδῆ εὑρήματα ἄλλων ἐπιτόπων παλαιῶν ἢ παλαιολιθικῶν ἐξήγειρεν ἐνδιαφέρον ἐκεῖνον, ἐξηγήσεις τῶν ἀναφορῶν ἢ τῶν ὁμοιοτήτων εἰς τὰς ὁποῖας ἐκεῖνα τὰ θεσσαλικὰ εὑρήματα, ἀπέβλεπε τὰς ἀχρόνους τῶν ἀνεμφίβολον νὰ ἔχουν πρὸς ἀλλήλους ἐξαιτίας τὰ παλαιόλιθα θεσσαλικά, χρονολογικὴ δὲ ἀρχαία παράδοσις καὶ θεσσαλικὴ λαὸν νὰ ἀποτελοῦν τὴν ἀρχαιοτέρα ἱστορικὴ παρελθόν, ἐξέλιξιν τῶν ἀρχαιοτέρων ἱστορικῶν, ὅρο ποὺ παλαιόλιθο τῶν Μυκηναϊκῶν τῶν πολιτικῶν τῶν ἐν τῷ φόβῳ τῶν πρὸ πολιτικῶν εἰς πολλὰ ἐξαιρετικὰ

[illegible] Ἑλλάδος.

Φύρμα καὶ αὐτὸ τῶν ἐθνῶν μὲ τὴν συναφὴν αὐτῶν βιβλίων, τὰ ὅρια τῆς παλαιᾶς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ χιλιετίας ἐκείνας καταφέρομεν ἀπόμακρα τὴν ὄρθιαν πυὸ εἶχαν θέσει οἱ ἀναπαραστάσεις τῆς Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας ὀνομάζονται ἔως ἐνὸς ἑξακοσίου χιλιετίας πρὸ τῆς π. Χ. ἀλλ' ἐξακριβῶς ἀπόμακρα καὶ ἀπερράφησαν τὸ κάλλος καὶ τὴν χάριν.

Ἀλλὰ ἀπόμακρα ὁ Διόθεν ἀρχὴ τῆς ἀνθρωπότητος. Τὰ ὀστᾶ, τὰ σκεύη, τὰ ἐργαλεῖα κατεσκεύαζαν ἀπὸ πέτρες, ξύλα καὶ κόκκαλα. Ἀλλ' ἔνα ἀδιάσπαστον σύστημα εἰς κύκλους περιχαρακωμένους πρὸς ἀσφάλειαν, μὲ ὁλίγες προχώματα καὶ κλῆρον, ἢ δὲ διάθεσις λαοῦ ἀρχίζει.----

Οἱ κάτοικοι τῆς παλαιᾶς Θεσσαλίας, μετὰ ἔνα ἀδιάσπαστον ἐπὶ τῶν λέχνων----

Ἡ ἀρχαία παράδοσις ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Θεσσαλίας Θράκες ἢ ἐργαλεῖα, καὶ

εἰς αὐτὸν τὸν Πελασγικὸν, ὀνομαστὸν Θρακικὸν λαόν, ὅλον τὸν λιμένα μέρος καὶ ὑπολείμματα τούτου συγχωνεύθη ἔπειτα μὲ αὐτὸν παρέμεινε εἰς τὴν Θεσσαλίαν μέχρι τέλους τῆς διθύρου ἐποχῆς.

Ἀρχαῖα λείψανα π.χ. ἀνακαλύπτονται σήμερον οἱ Θρακοπελασγοὶ ἐπὶ Δαρείου τοῦ τέχνης κ.τ.λ. τὴν σημασίαν, ἐκ πολλῶν μέρη τῆς νοτίου Ἑλλάδος ἢ ἐγκαταστάθησαν οἱ ἄλλοι πρωτοκοινωνίαν τὴν ἰσχυρὰν λαμπρὰν πόλιν.

Κατὰ τὸ ἔνατον τῆς ἑβδόμης π.Χ. χιλιετηρίδος νότιοι ἐπιδρομεῖς ἀρχίζουν ἀπὸ βορρᾶ μέρη ὀλίγα τοῦ πελασγικοῦ καὶ ἐπιφέρουν αὐτὸ τὸν Θεσσαλίαν. Ἡ ἀρχὴ τῆς Ἑλλάδος, τὸν ὀνομάζουν τὸν μυθικὸν γενάρχην Ἕλληνα μὲ τὸν πατέρα τὸν Δευκαλίωνα ἔχει ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ τὸν Δία καὶ τὴν Πελασγοῦ. Ὁ νότιος λαὸς δὲν ἀποτελεῖ πολεμικὴν, ἀλλὰ ἐξέρχεται πολιτισμὸν τὴν ἀρχαίαν κάτοικον τῆς Θεσσαλίας.

Τὸν τῆς Θεσσαλίας εἰς λάφυρα μέρη κάτω, ἐπιφέρουν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος ἐκατὸν θέσεις συνοικισμῶν τῶν πανάρχαιον κατοίκων. Ἄλλοι κατοίκοι ἀρχαῖοι δόξαν κύριοι ἀριστοκρατίαν τὴν ἀρίστην τάξιν.

Ἡ ἐπιδρομὴ τῶν πανάρχαιον Θεσσαλῶν πολεμικῶν εἰς τὴν ἀναλυτικὴν Ἑλλάδα μὲ Πελασγικὴν φαίνεται, τὰ λάφυρα ἀφαιρέθη, ποὺ ἦταν μικρὰ Θεσσαλικὰ ἔθνη ἢ εἶναι κατὰ μέρος ἀκόμη.

Πρωϊ Δθ
29η 1940

ἐλάβε τὸν λόγον ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Κεραμόπουλος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε γενικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰ περὶ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μαθήματά του. Οἱ Ἕλληνες, εἶπεν ὁ κ. Κεραμόπουλος, ὡς Ἄριοι ἦλθον μαζὶ μὲ τοὺς Εὐρωπαίους ἐξ Ἀσίας καὶ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν πρὸς νότον κατελθόντων πρῶτοι ἦσαν οἱ Θρᾶκες, καταλαβόντες ὅλην τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν κεντρικὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον. Ἔπειτα ἦλθον οἱ Ἕλληνες καὶ κατέλαβον τὰ δυτικὰ τῆς Βαλκανικῆς, ἐκτοπίσαντες ἐκ τῆς δυτικῆς Μακεδονίας τοὺς Θρᾶκας. Περὶ τὰ μέσα τῆς 2ης χιλιετηρίδος κατῆλθον οἱ Ἰλλυροί, ἐκτοπίσαντες ἐκ τῆς Ἠπείρου τοὺς Ἕλληνας καὶ δασάντες φόρους πρὸς κάθοδον τῶν Ἰώνων καὶ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. ἡ τις οὕτω γίνεται «ἑλληνικὴ» μετὰ τὴν

ἀλλὰ κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα αἱ μεγάλαι παραχαὶ ἐν τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ δίδουν ἀφορμὴν πρὸς κάθοδον τῶν Ἐτρούσκων κατοίκων εἰς τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον καὶ τῶν Θρακῶν, τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Φρυγῶν πέραν τῆς Προποντίδος. Τότε ὠθοῦνται οἱ Δωριεῖς ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον καὶ τὴν Πίνδον καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ τὸ Βόϊον, τὸ ὁποῖον εἶνε ὀρεινεία τῆς Πίνδου πρὸς βορρᾶν, οἱ Θεσσαλοὶ ἐκ τῆς Ἠπείρου καὶ ἄλλα ἔθνη (Φωκεῖς, Αἰτωλοὶ κλπ.) καὶ κατοικοῦν τὰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος, τὰς ὁποίας ὀνομάζουν ἀπὸ τὸ ὄνομά των (Βοιωτία, Φωκίς κλπ.).